

20 במרץ 2016

חמאס כמסייעת לטרור האנטי-מצרי:

הידרדרות ביחסי חמאס עם המשטר המצרי בעקבות האשמות מצריות במעורבות חמאס ברצח התובע הכללי המצרי (2015). ברקע עומד גם שיתוף הפעולה של חמאס עם מחוז סיני של המדינה האסלאמית המנהל מערכה עיקשת נגד מצרים

מג'די עבד אלע'פאר, שר הפנים המצרי, במסיבת עיתונאים במהלכה האשים את חמאס במעורבות בחיסולו של התובע הכללי המצרי (יוטיוב, 6 במרץ 2016).

כללי

1. בסוף פברואר 2016 שיגר פעיל ג'האדיסטי הנלחם בשורות דאעש בסוריה איגרת פומבית למנהיג המדינה האסלאמית הח'ליף אבו בכר אלבע'דאדי. האיגרת, שהינה להערכתנו אוטנטית, תוקפת בחריפות את שיתוף הפעולה המתקיים בין מחוז סיני של המדינה האסלאמית (קרי, דאעש) לבין הזרוע הצבאית של חמאס. שיתוף פעולה זה אומנם מסייע למערכה שמנהל מחוז סיני נגד המשטר המצרי אולם, לדברי הכותב, אין לו הצדקה הלכתית ומעשית, שכן חמאס הינה תנועה "כופרת" המדכאת את תומכי דאעש ברצועת עזה.

2. האיגרת מפרטת את מרכיבי שיתוף הפעולה הצבאי, שבין מחוז סיני של המדינה האסלאמית (קרי, של דאעש) לבין גדודי עז אלדין אלקסאם, הזרוע הצבאית של חמאס. על פי האיגרת מסייעים פעילי מחוז סיני בהברחת אמצעי לחימה, שמקורם בלוב ובסודאן, אל תוך הרצועה. לעומת זאת מסייעת חמאס למחוז סיני בייצור אמצעי לחימה (חומרי נפץ ותחמושת), היא מקבלת לאשפוז פצועים בבתי חולים ברצועה, מספקת אמצעי קשר, מייצרת מדים לפעילי מחוז סיני ואף מארחת בכירים ממחוז סיני ברצועה (ראו נספח א'). מרכיבים אלו של שיתוף פעולה נחשפו בעבר בדיווחי התקשורת הישראלית, הערבית והמערבית.

3. מחוז סיני של המדינה האסלאמית מנהל מאז הקמתו הפורמאלית (10 בנובמבר 2014) מערכה עיקשת של גרילה וטרור נגד המשטר המצרי. כוחות הביטחון המצרים אינם מצליחים להכריע את מחוז סיני ולעקור את מאחזיו, שבצפון חצי האי סיני (מרחב רפיח - שיח' זויד - אלעריש). כמו כן יוזם דאעש פעולות טרור במצרים גופא אותם הוא שואף להרחיב. המשטר המצרי מודע היטב לשיתוף הפעולה בין מחוז סיני לבין חמאס על מאפייניו השונים. זוהי הסיבה המרכזית להידרדרות יחסי מצרים עם חמאס בשנה האחרונה ולמגוון הצעדים בשטח, שנקטו כוחות הביטחון המצרים נגד חמאס ברצועה: סגירת מנהרות, הצפת מנהרות, יצירת אזור חיץ לאורך הגבול עם רצועת עזה, סגירת מעבר רפיח ו"חטיפתם" של ארבעת פעילי היחידה הימית של חמאס שיצאו מהרצועה¹. למהלכים הללו נלוויות מערכה מדינית, תודעתית ומשפטית, שמנהלת מצרים נגד חמאס. מערכה זאת התבטאה, בין השאר, בהכרזתה של הזרוע הצבאית של חמאס כארגון טרור, כשעדיין עומדת על הפרק תביעה להכריז על חמאס כולה כעל ארגון טרור (ראו נספח ג').

4. ב-6 במרץ 2016 חלה עלייה נוספת ברף המתיחות בין המשטר המצרי לבין חמאס כאשר שר הפנים המצרי מג'די עבד אלע'פאר כינס מסיבת עיתונאים בה האשים את חמאס במעורבות בחיסול השאם ברכאת, התובע הכללי של מצרים, שיוחסה ע"י המצרים לפעילי תנועת האחים המוסלמים (יוני 2015). חמאס הכחישה נמרצות האשמות אלו אולם מקורות מצרים שבו וטענו, כי חמאס העניקה סיוע מבצעי לפעילי טרור של תנועת האחים המוסלמים, בין השאר, ע"י אימונם ברצועת עזה. חמאס מצידה שיגרה לאחרונה משלחת בכירים לפגישה עם מנהל המודיעין הכללי המצרי בניסיון להוריד את גובה הלהבות. עצם קבלת המשלחת בקהיר היוותה איתות מצרי שקיימת נכונות להידבר עם חמאס אך במישור המעשי נראה, כי לא הושגו תוצאות מעשיות (ראו נספח ב').

5. לסיכום: חמאס, המשתפת פעולה עם מחוז סיני של המדינה האסלאמית, ניצבת בפני מערכת לחצים קשה מצד המשטר המצרי המהווים מרכיב חשוב במצוקה האסטרטגית שאליה נקלעה חמאס. ברקע הלחצים הללו עומדת התפיסה המצרית, כי חמאס מהווה איום על בטחונה הלאומי של מצרים בשל הסיוע שהיא מגישה לארגונים עוינים המנהלים מערכה נגד המשטר המצרי (מחוז סיני של המדינה האסלאמית, תנועת האחים המוסלמים). תפיסה זאת נשענת להערכתנו על מידע אוטנטי המצוי בידי כוחות הביטחון המצרים אודות שיתוף הפעולה שבין חמאס לבין מחוז סיני של המדינה האסלאמית. לכך נלוות האשמות, שמקורן כנראה בחקירת עצורים, כי חמאס מסייעת גם לפעולות תנועת האחים המוסלמים במצרים, על רקע אידיאולוגיה משותפת ועוינות למשטר המצרי (חמאס הינה הפלג הפלסטיני של התנועה). עמדה מצרית זאת צפויה להערכתנו להקשות על מאמצי חמאס להביא לשיפור מהותי ביחסיה עם מצרים.

¹ ב-19 באוגוסט 2015 "נחטפו" ארבעה פעילים של היחידה הימית של הזרוע הצבאית של חמאס, שיצאו מהרצועה, יתכן למטרות אימונים. הארבעה עברו את ביקורת הגבול במעבר רפיח ועלו על אוטובוס בדרכם לשדה התעופה בקהיר. לאחר נסיעה קצרה נעצר האוטובוס ע"י רעולי פנים חמושים והארבעה נחטפו. מקורות בחמאס טענו, כי בידיהם מידע לפיו מנגנוני הביטחון המצרים עומדים מאחורי החטיפה. המצרים הכחישו את טענות חמאס. עד היום לא ידוע מה עלה בגורלם.

נספח א'

חשיפת מרכיבי שיתוף הפעולה בין חמאס למחוז סיני של המדינה האסלאמית ע"י פעיל ג'האדיסטי מהרצועה הלוחם בשורות דאעש בסוריה

بسم الله الرحمن الرحيم
 (إن أريد إلا الإصلاح ما استطعت وما توفيقي إلا بالله)
 شكوى من جندي في الدولة إلى خليفة المسلمين ضد أفعال الإخوة في ولاية سيناء
 رسالة عاجلة من أبو عبد الله المهاجر إلى أميرنا وخليفة المسلمين أبو بكر البغدادي حفظه الله
 قال رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: ((الدين النصيحة، قلنا: لمن يا رسول الله؟ قال: لله ولكتابه ولرسوله ولأمة
 المسلمين وعامتهم)).
 ولذلك سوف أستعين بالله وأكتب هذه الرسالة العاجلة والمهمة جدا، وفيها كثير من الأشياء الخطيرة التي يجب من
 الشيخ أبو بكر البغدادي حفظه الله وقادة الدولة الإسلامية أن يتصدوا لها فورا ويوقفوها، لأنها والله إن بقيت واستمرت
 فسوف نندم جميعا على مصابنا في أرض سيناء الحبيبة التي هي أهم وأقوى ولاية خارج الدولة في العراق والشام.
 هذه رسالة من ابنكم أبو عبد الله المهاجر، فيها أمور عايشتها أثناء وجودي في أرض غزة، وأمور أرسلها لي الإخوة بعد
 تفيري لأرض الشام، وأمور علمتها من إخوة سبقوني في الهجرة للشام والعراق، ولقد كنت أخرج عن الكتابة، وشاورت
 أخواني المهاجرين واتفقتنا أن ننشر ما عندنا من أمور، بينما الإخوة في غزة نصحوني بالنصح سرا وعدم الكتابة على العن
 خوفا من ردة فعل الإخوة في ولاية سيناء، ولكن الأمور وصلت لأشياء لا يمكن السكوت عليها والنصح سرا لم يفيد،
 والسكوت على ما يجري بجنتنا شياطين خرس، والسكوت خيانة لله ولرسوله ولخليفة المسلمين.
 إلى خليفة المسلمين أبو بكر البغدادي حفظه الله، لقد قرأتنا في سيرة السلف الصالحين أن عوام المسلمين كانوا يفتنون
 لخلفائهم وينصحوهم ويذمهم ويخوفوهم من الله، وأنت لست بخير ممن سيحك بخلافة المسلمين، فاستمع لأحد جنودك
 الذين تقربوا لله ببيعتك والسمع والطاعة لك والنفير والجهاد في سبيل الله في بلاد الشام التي أنت أميرها، ومن النصح
 والامانة أن أتكلم بما ستسمع، ويدها فالأمر يصبح عندك ولك والله خير الشاهدين:

העמוד של הראשון של האיגרת ששלח אבו עבדאללה אלמהאג'ר אל מנהיג דאעש אבו בכר אלבע'דאדי
 (justpaste.it, 24 בפברואר 2016).

1. ב-24 בפברואר 2016 פורסמה איגרת פומבית ששלח אבו עבדאללה אלמהאג'ר, פעיל דאעש
 מרצועת עזה, שהצטרף לשורות דאעש בסוריה, למנהיג דאעש אבו בכר אלבע'דאדי. האיגרת נכתבה
 במהלך פברואר 2016. באיגרת מפרט הפעיל את מרכיבי שיתוף הפעולה שבין מחוז סיני של
 המדינה האסלאמית (קרי, דאעש) לבין חמאס. לדבריו, חלק מהדברים הכתובים באיגרת מבוססים
 על ניסיונו האישי בעת ששהה ברצועת עזה. החלק האחר מסתמך על מידע שהעבירו לו פעילים
 אחרים, לאחר שיצא לסוריה, או דברים שנודעו לו מפי אנשים שפגש בסוריה. כותב האיגרת מצוין כי
 הוא נמנע מלחשוף את מלוא שיתוף הפעולה ולהיכנס לפרטים, במשתמע כדי שלא להזיק למחוז
 סיני (justpaste.it, 24 בפברואר 2016).

2. לדבריו של אבו עבדאללה אלמהאג'ר מתקיים שיתוף הפעולה בין מחוז סיני של המדינה
 האסלאמית לבין חמאס במספר מישורים. להלן עיקרם:

א. הברחת אמצעי לחימה וכספים- מחוז סיני מאפשר הברחת אמצעי לחימה וכספים לחמאס
 ברצועת עזה ("נתיב הנשק והכסף המגיע לחמאס מסיני"). מקורם של אמצעי הלחימה הללו הינו
 בלוב ובסודאן. חמאס מנצלת לשם העברתם לרצועה את ההיכרות הטובה של הפעילים
 במחוז סיני את הנתיבים המוליכים לרצועה מלוב ומסודאן דרך מצרים. לדבריו של אלמהאג'ר
 כמה מפעילי מחוז סיני מצאו מותם בעת שהבריחו אמצעי לחימה עבור חמאס כתוצאה
 מתקיפת אחת השיירות ע"י ישראל.

ב. **ייצור אמצעי לחימה** – מחוז סיני של דאעש מסתמך במידה רבה על חמאס ועל הזרוע הצבאית שלה **לצרכי הצטיידות בחומרי נפץ, מטענים ותחמושת**. הללו מועברים מהרצועה לסיני בנתיבי אספקה המשמשים את מחוז סיני. אמצעי הלחימה המיוצרים עבור דאעש ברצועת עזה **אמצעים אלה אינם נושאים את הלוגו חמאס כנהוג דרך כלל** (כדי שלא לחשוף בפני המצרים את מקורם).

ג. **אשפוז פצועים** - חמאס קולטת פעיל של מחוז סיני שנפצעו במהלך הלחימה. הפצועים מטופלים בבתי חולים ברצועה. הפעילים המאושפדים זוכים לאבטחה של פעילי הזרוע הצבאית של חמאס.

ד. **סיוע לוגיסטי** – חמאס מספקת **מרכזיות לתקשורת אלחוטית** למחוז סיני מאחר ותשתיות התקשורת של פעילי מחוז סיני נהרסות באופן תדיר על ידי צבא מצרים. כמו כן **מספקת חמאס מדים לפעילי המחוז המיוצרים ברצועה**.

ה. **ביקורים הדדיים וקשר שוטף**- בין פעילי חמאס לבין פעילי מחוז סיני **"מתנהלים קווי תקשורת חמים וישירים במשך כל שעות היממה"**. כמו כן נוהגים בכירים ממחוז סיני לבקר ברצועת עזה ולהיפגש עם מנהיגי חמאס ובכירי הזרוע הצבאית שלה במטרה לתאם את שיתוף הפעולה שביניהם. פעילי המדינה האסלאמית, המבקרים ברצועה, **זוכים לכבוד רב ומתארחים בבתי פעילי חמאס** שם הם נהנים מסעודות מפוארות (בעוד שבמרחק קצר משם מתעללים פעילי חמאס בתומכי המדינה האסלאמית שבבתי הכלא).

3. כותב האיגרת **בוחר את מניעי שני הצדדים בשיתוף הפעולה שביניהם**. לדבריו **מחוז סיני של המדינה האסלאמית, שהינו החזק והחשוב מחוץ לעיראק ולסוריה, "מפיק תועלה רבה מיחסים הללו"**. זאת משום שהוא מחזק בכך את יכולותיו הצבאיות, שבאמצעותן הוא נלחם בנשיא מצרים אלסיסי (המכונה ע"י כותב האיגרת "החוזר בו מדת האסלאם"). מניע זה, לדעת כותב האיגרת, **תואם את האינטרס של חמאס**. לדבריו חמאס מעניקה כלי נשק למדינה האסלאמית כדי שהיא תשתמש בהם נגד אלסיסי כדי לשים קץ לשלטונו להכשיר את הקרקע לקראת החזרת שלטון תנועת האחים המוסלמים (שבעיני הכותב הינם מוקצים מחמת מיאוס). לפיכך טוען כותב האיגרת, **מחוז סיני-במודע או שלא במודע- אינו אלא כלי שרת בידי חמאס**.

4. למרות התועלת שמפיק מחוז סיני מהקשרים עם חמאס, טוען כותב האיגרת, **נותר הקשר שבין השניים "מפוקפק" ונוגד את ההלכה האסלאמית**. שכן המדינה האסלאמית מאמינה כי **חמאס, לרבות גדודי עז אלדין אלקסאם, הינה תנועה "כופרת"**, והדבר ידוע לכל פעילי דאעש בסוריה ובעיראק. בהמשך כותב האיגרת **קובל מרות על דיכוי דאעש ברצועה תוך התעלמות מחוז סיני מכך מטעמים אינטרסנטיים**. חמאס, לדבריו "הורגת, עוצרת ומענה את האחים [ברצועת עזה] מידי יום ביומו בשל תמיכתם במדינה האסלאמית" (הכותב מביא דוגמאות אודות רציחתם ומעצר של שני פעילים ג'האדיסטים ברצועה). **לדברי כותב איגרת, סרבו פעילי מחוז סיני להתנות כל הסכם עם חמאס בהפסקת ההתעמרות בפעילים שברצועת עזה ובשחרור העצורים שבידי חמאס**.

5. בסיום האיגרת קורא הכותב למנהיג דאעש אבו בכר אלבע'דאדי שלא לזנוח את תומכי המדינה האסלאמית ברצועת עזה. הוא שב ומדגיש שרק המדינה האסלאמית יכולה לסייע להם שכן, לדבריו, מחוז סיני ויתר על הקשר עימם והוא מעדיף להעמיק את שיתוף הפעולה שלו עם חמאס.

חשיפה תקשורתית של מרכיבי שיתוף הפעולה שבין חמאס למחוז סיני

6. מרכיבי שיתוף הפעולה שבין חמאס למחוז סיני, כפי שפורטו באיגרתו של אבו עבדאללה אלמהאג'ר, אינם חדשים. הם נחשפו בשנה האחרונה מספר פעמים בכלי תקשורת ישראליים, ערביים, מצריים ומערביים. להלן כמה דוגמאות:

א. ב-2 ביולי 2015 קיים מתאם פעולות ישראל בשטחים יואב (פולי) מרדכי ראיון טלפוני עם ערוץ אלג'זירה. ברקע הראיון עמדה מתקפת טרור שביצע מחוז סיני נגד צבא מצרים. להלן דברי פולי מרדכי: "אני רוצה לומר בצורה ברורה וברשותי מידע מאומת, כי חמאס ברצועת עזה תומכת במחוז סיני בסיוע ארגוני, בסיוע נשק וחימוש. כמו כן יש לנו מידע שבפיגוע האחרון שבוצע בסיני חמאס (העניקה לו) סיוע. להלן מספר הוכחות... עבדאללה קשטה, מאמן מחבלי דאעש בסיני, והוא איש חמאס; וואל'ל פרג', מפקד גדוד של חמאס, הבריח מחבלי דאעש לטיפול רפואי בתוך רצועת עזה באמצע חודש הרמצ'אן... (יוטיוב, 2 ביולי 2015).

מתאם פעולות הממשלה בשטחים, האלוף יואב (פולי) מרדכי, בראיון טלפוני לערוץ אלג'זירה, בעקבות מתקפת הטרור שביצע ארגון דאעש בחצי האי סיני נגד צבא מצרים (יוטיוב, 2 ביולי 2015).

ב. על פי כתבתו של שלומי אלדר באלמוניטור מערכת הקשרים, שבין חמאס לג'האדיסטים בסיני נבנתה במשך שנים, והגיעה לשיאה לאחר הפלת משטר תנועת האחים המוסלמים ועלייתו של עבד אלפתאח אלסיסי לשלטון. מערכת יחסים זאת כללה הסתייעות של גדודי עז אלדין אלקסאם בארגונים הג'האדיסטים בסיני בהברחת נשק, תחמושת, דלק ומוצרי בנייה. כתמורה סיפקה חמאס למחוז סיני ולארגוני טרור ג'האדיסטים נוספים אחוזים לא מבוטלים מאמצעי הלחימה, שהוברחו מסודאן ומלוב (אלמוניטור, 6 ביולי 2015).

ג. **האלוף יואב מרדכי**, מתאם פעולות הממשלה בשטחים, אמר (בראיון) לאילאף, עיתון אינטרנטי יומי הפועל מסעודיה: יש לנו מידע ודאי לפיו פעילים מארגון מחוז סיני **עוברים באמצעות המנהרות לרצועת עזה כדי לקבל טיפול (רפואי) בבתי החולים של חמאס**. פעילי חמאס, בהוראות ישירות מהזרוע הצבאית, מעבירים פצועים מדאעש לבית החולים נאצר בח'אן יונס באמצעות המנהרות. מנהרות אלו משמשות את פעילי חמאס כדי להיכנס ולצאת אל חצי האי סיני ולהברחת חומרי נפץ, כלי נשק, סחורות וכו'. האלוף יואב מרדכי הוסיף, כי שיתוף הפעולה מתבצע מזה תקופה. **חמאס מקבלת מדאעש בתמורה לכך כספים, כלי נשק וסחורות** (אילאף, 8 פברואר 2016).

ד. **"מקורות ביטחוניים" מצרים בסיני** מסרו כי 250 חמושים המשתייכים לדאעש מצויים כיום ברצועה. עשרים פעילי חמאס מאמנים אותם בשימוש במכוניות תופת וייצור מטעני חבלה. בתום האימונים הם שבים לסיני דרך המנהרות כדי לבצע פיגועים (אלוטן, 9 במרץ 2016).

נספח ב'

האשמת חמאס במעורבות בחיסולו של התובע הכללי המצרי

1. ב-29 ביוני 2015 חוסל השאם ברכאת, התובע הכללי המצרי, באמצעות פיצוץ מכונית תופת. המכונית פגעה בשיירה בה הוא נסע מביתו שברובע מצר אלג'ידה למשרדו, שבמרכז העיר קהיר. בפיצוץ נפצעו ארבעה בני אדם, שני אזרחים ושני שוטרים. מאז עלה לשלטון הנשא סיסי היוו שופטים מטרה מועדפת עבור ארגוני הטרור האסלאמים. זאת בתגובה לעונשים הכבדים, שהטילה מערכת המשפט המצרית על הנשיא לשעבר מחמד מרסי, איש תנועת האחים המוסלמים, ועל פעילים בכירים נוספים בתנועה. קודם לחיסולו של התובע הכללי נורו למוות שלושה שופטים בעיר אלעריש (מאי 2016).

האשמת חמאס בסיוע לחיסול התובע הכללי

2. מג'די עבד אלע'פאר, שר הפנים המצרי, קיים ב-6 במרץ 2015 מסיבת עיתונאים בה האשים את חמאס בסיוע לפעילי תנועת האחים המוסלמים לחסל את התובע הכללי. הסיוע של חמאס התבטא, לדברי שר הפנים, בהכשרת מבצעי הפיגוע ברצועת עזה ובסיוע להימלטותם לחצי האי סיני לאחר ביצוע הפיגוע. על פי הודעת מג'די עבד אלע'פאר, אנשי הקשר של חברי חוליית המתנקשים ומפעיליהם היו פעילי תנועת האחים המוסלמים השוהים בתורכיה. לדבריו הודו הפעילים החשודים, כי אומנו במשך שישה שבועות על ידי פעילי חמאס ברצועת עזה (אליום אלסאבע, 7 במרץ 2016):

3. מידע נוסף סביב האשמה זאת, המתבססת על "מקורות ביטחוניים" מצריים, דווח בתקשורת המצרית. אותם מקורות טענו, כי אנשי החולייה, שרצחה את התובע הכללי, הודו בחקירתם שחמאס הייתה מעורבת בפיגוע. אותם מקורות מסרו מידע על אופי הסיוע שמגישה חמאס לפעילי תנועת האחים המוסלמים המעורבים בטרור (אליום אלסאבע, 6 במרץ 2016):

א. גיוס מבצעי הפיגועים ושיגורם לרצועת עזה – הגיוס מתבצע באמצעות אדם המכונה סעיד אלמנופי, המקיים קשרים הדוקים עם סטודנטים מתנועת האחים המוסלמים הלומדים באוניברסיטת אלאזהר. אדם זה מגייס צעירים אותם הוא מעביר למחנות האימונים של חמאס, ברצועה באמצעות חמישה מבריחים מסיני. סעיד אלמנופי מקבל הנחיותיו מבכירי תנועת האחים המוסלמים שנמלטו לתורכיה, לקטר ולעזה.

ב. קיום איש קשר ברצועת עזה - הצעירים, אשר נשלחו לרצועת עזה, פוגשים איש קשר, קצין מודיעין המכונה אבו עמר. לקצין המודיעין זה יש חמישה עוזרים ששמותיהם אינם ידועים (שלושה מהם מכונים אבו חד'יפה, אבו עבדאללה ואבו יאסר), אבו עמר ממשיך לשמור על קשר טלפוני עם הצעירים, שהתאמנו ברצועה, גם לאחר שיגורם למצרים למשימות טרור.

ג. האימונים ברצועת עזה- האימונים נמשכים 45 ימים במחנות אימונים של חמאס ברצועת עזה. האימונים מכשירים את הצעירים לביצוע פעולות טרור במצרים. הצעירים מתאמנים בטקטיקות צבאיות, לוחמת גרילה, מלכוד מכוניות, פיצוץ בשלט רחוק, ייצור חומרי נפץ ופיצוץ מבנים.

תגובת חמאס

4. **חמאס הזדרזה להכחיש מכל וכל את ההאשמות המצריות.** ב-7 במרץ 2016, יום לאחר מסיבת העיתונאים של התובע הכללי המצרי, קיימה חמאס מסיבת עיתונאים במהלכה הכחיש **צלאח אלברדויל, בכיר חמאס**, את ההאשמות. הוא הגדיר את מסיבת העיתונאים של משרד הפנים המצרי כ"מעוררת תדהמה" ונוגדת את המציאות ואת העובדות. לדבריו לחמאס אין כל כוונה לפגוע בביטחונה של מצרים או כל מדינה ערבית אחרת והמלחמה שלה היא אך ורק נגד ישראל. הוא קרא למצרים לחזור בה מהאשמותיה כלפי חמאס והביע תקווה כי ההאשמות לא ישפיעו על היחסים בין הצדדים, שנראה כי השתפרו לאחרונה (אתר חמאס, 7 במרץ 2016).

5. בכירים בחמאס שבו והכחישו את ההאשמות המצריות:

א. **ח'אלד משעל, ראש הלשכה המדינית של חמאס**, הכחיש את ההאשמות המצריות וטען כי הן אינן אמיתיות. לדבריו חמאס אינה מתערבת בענייניה הפנימיים של מצרים, לא בעבר, לא בהווה ולא בעתיד (ראיון ח'אלד משעל ל-FRANC 24, 14 במרץ 2016).

ב. **סאמי אבו זהרי, דובר חמאס**, גינה את ההאשמות המצריות. לדבריו הצהרות אלה אינן נכונות ואינן עולות בקנה אחד עם המאמצים שמשקיעה חמאס לפיתוח הקשר בינה לבין מצרים. הוא קרא למצרים, שלא לערב את הפלסטינים בסכסוכים פנימיים (אתר חמאס, 6 במרץ 2016).

ג. **מוסא אבו מרזוק, חבר הלשכה המדינית של חמאס**, טען כי חמאס אינה מעורבת באופן כלשהו בענייניה הפנימיים של מצרים, הוא הכחיש את ההאשמות המצריות בנוגע להתנקשות בפרקליט הכללי המצרי. לדבריו הושקעו מאמצים רבים החודשים האחרונים כדי לשפר את היחסים עם מצרים לדבריו (אתר חמאס, 8 במרץ 2016).

קריקטורה, שפרסמה חמאס הלועגת לשר הפנים המצרי: "שר הפנים המצרי: חמאס מעורבת בחיסול התובע הכללי..." (דף הפייסבוק PALDF, 8 במרץ 2016).

ביקור משלחת חמאס במצרים

6. כדי לנסות ולכבות את התבערה ולהסדיר את היחסים עם המצרים שיגרה חמאס למצרים משלחת של 12 בכירים לביקור ראשון מסוגו מאז מבצע "צוק איתן" (על חברי המשלחת של חמאס נמנו מחמוד אלזהאר, מוסא אבו מרזוק וח'ליל אלחיה). המשלחת הגיעה ב-12 במרץ 2016 לקהיר ונועדה עם **ראש המודיעין הכללי המצרי ח'אלד פוזי**. בתקשורת הפלסטינית דווח, שמטרת הביקור הינה להסדיר את היחסים הדו-צדדיים בעקבות האשמת חמאס במעורבות ברצח התובע הכללי המצרי.

7. עצם נכונותם של המצרים לקבל את המשלחת של חמאס בקהיר, כשברקע ההאשמות החריפות בדבר מעורבות חמאס בחיסול התובע הכללי, מהווה "איתות" מצרי, כי קיימת נכונות להידבר עם חמאס. על פי הדיווחים בתקשורת המצרית והערבית תבעו המצרים מחמאס במהלך הביקור התחייבות מפורשת שלא לתת מקלט לפעילים ג'האדיסטים ברצועה. חמאס מצידה, על פי הדיווחים בתקשורת, העלתה שלל סוגיות נוספות העומדות על הפרק בינה לבין מצרים (ובניהם הנמל הימי, המנהרות, מעבר רפיח). נראה כי במישור המעשי ביקורה של חמאס בקהיר לא הניב תוצאות מעשיות.

נספח ג'

המימד המשפטי: שלבים בתהליך הכרזה על חמאס כעל ארגון טרור ואיסור על פעילותה במצרים

כללי

1. בשנתיים האחרונות, בעידן שלאחר הפלת שלטונו של משטר מרסי, הוחש התהליך של הידרדרות היחסים בין מצרים לבין תנועת חמאס. ביסוד ההידרדרות עמדה ראיית חמאס ע"י המשטר המצרי כזרוע של תנועת האחים המוסלמים ושלטונה של חמאס ברצועה נתפס כמקור לייצוא חתרנות וטרור לשטחה של מצרים. להידרדרות ביחסים תרמה מערכת הטרור, שהחלו לנהל ארגונים סלפים ג'האדיסטים בסיני נגד המשטר המצרי, שבמרכזו עומד כיום מחוז סיני של המדינה האסלאמית (המקיים שיתוף פעולה עם חמאס).

2. תהליך ההידרדרות מצא ביטוי גם בתחום המשפטי. בבית המשפט לשיפוט מהיר בקהיר שבו ונדונו עתירות להתייחס לחמאס כאל ארגון טרור. העתירות הללו נחלו הצלחה חלקית עם הכרזת הזרוע הצבאית של חמאס, גדודי עז אלדין אלקסאם, כעל ארגון טרור (2015). כיום עומדת על הפרק התביעה להכריז על תנועת חמאס כולה כעל ארגון טרור. להלן אבני דרך בתהליך המשפטי.

שנת 2014

3. ב-4 במרץ 2014, לאחר שלוש דחיות, פרסם בית המשפט המצרי לשיפוט מהיר פסק דין האוסר על פעילות תנועת חמאס במצרים (כמו גם קבוצות וגופים הכפופים לה או הממומנים על ידה). פסק הדין ניתן בשל טענה לפיה חמאס תומכת "בקבוצות קיצוניות", אשר, מאז הדחת הנשיא מחדד מרסי, הסלימו את תקיפותיהן נגד כוחות הביטחון במצרים. על פי הדיווחים דאז בכלי התקשורת המצריים ההחלטה לא הייתה סופית וכדי שתצא לפועל היא הייתה צריכה לקבל את אישור הממשלה (אליום אלסאבע, אל מצרי אליום, 4 במרץ 2014).

4. ההחלטה התקבלה בעקבות עתירה רשמית, שהגיש עו"ד סמיר צברי בה תבע את נשיא מצרים הזמני עדלי מנצור ואת שר הפנים המצרי מחמד אבראהים, ודרש מהם להגדיר את חמאס כארגון טרור, כפי שעשו מדינות רבות בעולם. הנימוק לכך הוא, שחמאס מהווה זרוע של תנועת האחים המוסלמים, אשר הוצאה אל מחוץ לחוק במצרים (אלחיאית אלג'דידה, 5 במרץ 2014). במסגרת העתירה, מנה עו"ד סמיר צברי בפני בית המשפט 45 פגועים, שאירעו באותה עת בחצי האי סיני, שבהם, לטענתו, הייתה מעורבת חמאס. לדבריו, "חמאס הינה תנועת טרור הפועלת לאיסוף כספים, השתלטה על רצועת עזה, והיא אחת מזרועות האחים המוסלמים הטרוריסטים" (אתר אח'בארק, 5 במרץ 2014).

5. בעקבות החלטת בית המשפט בקהיר, הפיץ עורך הדין סמיר צברי אזהרה רשמית ליישום הפסיקה, שמוענה אל ראש ממשלת מצרים, שר ההגנה, שר החוץ, ראש המודיעין הכללי, מנהל רשות ההגירה והדרכונים, מנהל רשות הביטחון בנמלים במצרים. בקריאתו ציין צברי, כי אי יישום פסיקת בית המשפט במלואה תעמיד אותם בפני חוק העונשין המצרי (אתר אח'בארק, 6 במרץ 2014). בתגובה

להחלטה אמר **נביל אלפהמי**, שר החוץ המצרי, כי **משרדו בוחן את פסק הדין כדי ליישם את הצעדים הנובעים ממנו.**

עו"ד סמיר צברי, יוזם העתירה להכרזת חמאס כארגון טרור, מתראיין לערוץ טלוויזיה מצרי מייד לאחר פסיקת בית המשפט במצרים. מאחוריו ברקע בית המשפט עאבדין בקהיר (סרטון יוטיוב, 4 במרץ 2014).

שנת 2015

6. בסוף ינואר 2015, בעקבות גל פיגועים בחצי האי סיני, **פסק בית המשפט לשיפוט מהיר בקהיר, כי יש להתייחס לזרוע הצבאית של חמאס, גדודי עז אלדין אלקסאם, כאל ארגון טרור.** נציג התביעה ציין, כי אנשי הזרוע הצבאית של חמאס, גדודי עז אלדין אלקסאם מעורבים בפיגועי טרור במצרים. לדבריו הם מנצלים את המנהרות בגבול עם מצרים כדי להיכנס למצרים, לממן את פיגועי הטרור, ולהבריח אמצעי לחימה המשמשים לרצח אנשי כוחות הביטחון המצריים (אליום אלסאבע, 31 בינואר 2015). ביסוד החלטה זאת עמדה להערכתנו המודעות המצרית לשיתוף הפעולה המתקיים בין חמאס לבין מחוז סיני של דאעש.

7. ב-28 בפברואר 2015, כחודש לאחר ההחלטה הקודמת, בעקבות עתירתם של שני עורכי דין מצריים ד"ר סמיר צברי ואשרף סעיד, **פסק בית משפט לשיפוט מהיר בקהיר כי יש להתייחס אל חמאס כולה כאל ארגון טרור** (ולא רק אל הזרוע הצבאית). שלטונות מצרים ערערו על החלטת בית המשפט לשיפוט מהיר. בית המשפט לשיפוט מנהלי בראשות יחיא דכרורי, סגן ראש ממשלת מצרים, החליט להעביר את התביעה לנציבות שירות המדינה (אלמצרי אליום, 11 במרץ 2015). מאוחר יותר חזר בו עורך הדין סמיר צברי, שהגיש את התביעה, מתביעתו. צברי הסביר, כי הוא עשה זאת כדי שהעניין לא יקשה על הנהגת מצרים לפעול בסוגית הפיוס הפנים-פלסטיני (אלשרוק, 27 במרץ 2015).

תהלוכת מחאה ברצועה המוחה החלטת בית המשפט המצרי. בשלט שהניף אחד המשתתפים נכתב: "החלטת בתי המשפט המצריים, הפיכה המכוונת נגד ההיסטוריה [של מצרים]" למטה נכתב: "חמאס התנגדות ... חמאס אינה טרור" (פלסטיין אלן, 28 בפברואר 2015).

8. ב-6 ביוני 2015 קיבל בית המשפט לשיפוט מהיר בקהיר את הערעור על ההחלטה להתייחס לחמאס כאל ארגון טרור. בכך ביטל בית המשפט את פסק הדין של בית המשפט בערכאה הראשונה (אלמצרי אליום, 6 ביוני 2015). עם זאת החלטת בית המשפט לקבל את הערעור נגעה לחמאס אך לא לזרוע הצבאית שלה, שהוגדרה ע"י בית משפט מצרי כארגון טרור.

שנת 2016

9. ב-15 במרץ 2016, בעקבות הודעת שר הפנים המצרי על מעורבות חמאס בחיסולו של התובע הכללי, שב והתחדש העיסוק המשפטי בהגדרת תנועת חמאס כולה כארגון טרור. בית המשפט לשיפוט מהיר בקהיר החליט לקיים ב-31 במרץ 2016 את הישיבה הראשונה בתביעה המשפטית הדורשת לכלול את תנועת חמאס כארגון טרור, להגביל את פעילותה בתוך מצרים ולעצור כל איש המשתייך לאידיאולוגיה שלה. התביעה, אשר הוגשה ע"י עורך הדין עבד אלרחים עלי מחמד, גורסת כי חמאס הינו ארגון טרור המתכנן פיגועי טרור במצרים. על פי התביעה חמאס מתערבת בענייני הפנים של מצרים והיא מעורבת במספר פיגועי טרור, פשיטה על בתי כלא, חיסול אנשי משטרה וצבא מצריים בסיני. כמו כן חמאס משתייכת לארגון האחים המוסלמים ומזדהה איתו (אתר פרופגנדה, מצרים, 15 במרץ 2016).